



Проект виконується
European Consultants Organisation (ECO)
у консорціумі з THALES Services SAS,
STELLA Consulting, ESTEP та EFICOM



Проект фінансується
Європейським Союзом

Концепція

Інститути та механізми регулювання державної допомоги на різних рівнях європейської інтеграції

Жак Талліно

Експерт UEPLAC

Головний радник з правових питань у сфері внутрішнього ринку та економічних і
торгівельних реформ

Вересень 2007 р.

Погляди, наведені у цьому звіті, не обов'язково відображають позицію Європейської
Комісії

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

КЦСЕ	Країни Центральної та Східної Європи
ЄС	Європейський Союз / Європейське Співтовариство
УСП	Угода про стабілізацію та приєднання
ПСП	Процес стабілізації та приєднання
УВТ	Угода про вільну торгівлю

ЗМІСТ

Вступ

1. Від зобов'язань в рамках Угоди про партнерство та співробітництво (УПС) та до зобов'язань, що виникають з Угоди про вільну торгівлю (УВТ) з ЄС.....	6
2. Створення та обсяг національної правової бази контролю за наданням державної допомоги в контексті Угоди про вільну торгівлю з ЄС.....	9
2.1. Мета та сфера дії положень щодо контролю за наданням державної допомоги... 9	
2.2. Місце положень, які регулюють питання контролю за державною допомогою в рамках національного правопорядку.....	11
3. Створення відомства/органу державної допомоги в рамках існуючої інституційної системи.....	11
4. Сфери компетенції відомства з питань державної допомоги та обов'язки надавачів державної допомоги.....	13
4.1. Огляд завдань, що стоять перед відомством з питань державної допомоги.....	13
4.2. Принципи ex-ante контролю за новими видами допомоги, або внесення змін до існуючої допомоги.....	14
4.3. Винятки, враховані для цілей оцінки державної допомоги.....	14
4.4. Подання заявки на отримання дозволу надати державну допомогу.....	16
4.5. Моніторинг імплементації.....	17
4.6. Існуюча допомога.....	17
4.7. Інші заходи з моніторингу.....	18
4.8. Відшкодування/повернення незаконно отриманої та використаної не за призначенням державної допомоги.....	18
4.9. Апеляція проти рішення органу з питань державної допомоги.....	19
4.10. Прозорість рішень та висновки органу з питань державної допомоги.....	19
4.11. Річний звіт.....	20
4.12. Співпраця з Європейською Комісією.....	20
8. Контроль за наданням державної допомоги після вступу до ЄС.....	21
Додаток I.....	23
Додаток II.....	25

Вступ

Пріоритети, які узгоджені у пункті 39 Плану дій Україна – ЄС , сформульовані наступним чином:

“Виконати та вдосконалити зобов’язання в сфері державної допомоги у відповідності до пунктів 2.2 та 2.3 Статті 49 та 49 УПС, а також розробити законодавство та режим контролю, який був би сумісний з режимом контролю ЄС

Підготувати та ухвалити законодавство в сфері державної допомоги, в тому числі передбачити наступне:

- визначення державної допомоги, сумісне з визначенням, що застосовується в ЄС;*
- принцип недозволених державної допомоги, яка перекидає торгівлю між Україною та ЄС.*
- забезпечення прозорості надання державної допомоги в Україні (зокрема за рахунок затвердження переліку всіх суб’єктів, які надають таку допомогу, та створення незалежного наглядового органу та запровадження регулярного звітування обсягів, видів та отримувачів допомоги).”*

Виявляється, що прийняття відповідного законодавства затримується та що жодного з запланованих заходів не буде вжито до закінчення строку дії Плану дій.

Інакше кажучи, комплексна система контролю за наданням державної допомоги все ще має бути створена в Україні.

В цьому контексті, Державний департамент з питань адаптації законодавства при Міністерстві юстиції вказав на потребу пояснити відповідні ключові інституційні, організаційні та правові питання, необхідні для створення системи контролю за наданням державної допомоги. Основні проблемні питання можна узагальнити наступним чином:

Хто має контролювати та кого?

Хто що має робити?

Який зв’язок доречно було б забезпечити з іншими складовими внутрішнього законодавства з тим, щоб створити нову правову базу для цілей контролю за наданням державної допомоги? Чи має бути нова правова база щодо державної допомоги ухвалена у вигляді нового розділу Закону про захист економічної конкуренції, або ж у вигляді окремого законодавчого акту, чи може її краще включити до складу бюджетного законодавства?

Мета цього концептуального документу полягає у висвітленні широкого діапазону рішень, які були реалізовані у 10 країнах, які є новими членами ЄС, та у Хорватії (країна ПСП) на різних етапах процесу європейської інтеграції.

Україні не була запропонована перспектива вступу до ЄС, однак враховуючи рівень зобов'язань, передбачених Планом дій Україна – ЄС, а також положення, які зазвичай входять до складу угод про приєднання або вільну торгівлю між ЄС та країнами - партнерами, запропоновані нижче моделі можна було б поступово впровадити в Україні в рамках майбутньої посиленої угоди між Україною та ЄС.

1. Від зобов'язань в рамках Угоди про партнерство та співробітництво (УПС) та до зобов'язань, що виникають з Угоди про вільну торгівлю (УВТ) з ЄС

1.1. Зобов'язання в сфері надання державної допомоги, наведені в УПС між ЄС та Україною, є досить обмеженими. Стаття 49 УПС передбачає створення процесу обміну інформацією у разі надання відповідних запитів, та процесу проведення консультацій з Комітетом з питань співпраці, які можуть охоплювати питання щодо тлумачення підприємствами обмежень щодо конкуренції, або спричинені втручанням держави, яке має бути скомпенсоване або скасоване у відповідності до вітчизняного законодавства.

Разом з тим, Стаття 49 (пункт 2.5) визначає зобов'язання стосовно скасування будь-якого викручення конкуренції, спричиненого державними проектами або підприємствами, або підприємствами, яким були надані ексклюзивні права, які могли б впливати на торгівлю між Співтовариством та Україною, в обсягах, в яких це зобов'язання не заважатиме, юридично або фактично, виконанню відповідних завдань, поставлених перед такими підприємствами.

1.2. Після приєднання України до СОТ, яке вважається передумовою укладання Посиленої угоди з ЄС, Україна буде зобов'язана дотримуватися положень Угоди про субсидії та компенсаційні заходи. З числа трьох категорій субсидій, визначених в цій Угоді, лише одна категорія субсидій (або державної допомоги¹) є забороненою. Йдеться про субсидії, отримувач яких повинен виконати певні експортні показники або використовувати вітчизняні товари замість імпортованих товарів. Субсидії цього типу можна оскаржити в рамках процедури СОТ щодо врегулювання суперечок. Зазвичай для цілей моніторингу дотримання Угоди про субсидії та компенсаційні заходи спеціальні національні органи не створюються (на додаток до національних центрів СОТ).

1.3. Підписання УВТ з ЄС забезпечить більш глибокий та більш конкретний інституційний та правовий вимір для контролю за наданням державної допомоги.

1.3.1. Нові цілі, яких необхідно буде досягнути, спиратимуться на положення Угоди про заснування Європейського співтовариства, а саме на Статті з 87 по 89 (правила, які застосовуються до державної допомоги) в тому вигляді, в якому вони реалізуються вторинним законодавством ЄС (Регламенти Ради або Комісії та "м'які норми" *acquis*, такі як повідомлення або заяви)².

¹ Загально прийнятого визначення субсидії не існує. Дослідження ОЕСР вважає терміни субсидія та державна допомога еквівалентними (див. Конкурентна політика - субсидії та державна допомога, ОЕСР, DAFFE/CLP(2001)24, 12 листопада 2001 р.

² В сфері питань державної допомоги, деякі галузі (транспорт, сільське та рибне господарство) можуть передбачати спеціальні правила.

1.3.2. В рамках угод, укладених з третіми країнами, інститути ЄС прагнуть застосовувати моделі, які вже довели свою успішність у минулому. Відповідно, передбачається, що більшість положень майбутньої Посиленої угоди з Україною будуть розроблені на основі тих положень, які вже застосовувалися в рамках європейських угод або в УСП.

Це дещо пояснює майбутні завдання для України в сфері впровадження політики надання державної допомоги в Україні. Передбачається, що майбутня правова база, яка регулюватиме відносини між ЄС та Україною у зв'язку з контролем за наданням державної допомоги враховуватиме наступні принципи:

- Заборона таких видів допомоги, які перекручують або загрожують викривити умови конкуренції, сформульована в тих самих термінах, в яких це зроблено в Угоді про заснування ЄС (зокрема, у статтях 85, 86, 87 та 92).
- Така заборона застосовуватиметься до вітчизняних галузей, в тому числі до сфери послуг.
- Сільське господарство та риболовство виключені із сфери дії загальних правил щодо заборони надання державної допомоги.
- Новий граничний термін буде визначений для застосування правил конкуренції до державних підприємств та до підприємств, яким були надані спеціальні або ексклюзивні права.
- Правила конкуренції тлумачаться відповідно до критеріїв, визначених у вторинному законодавстві ЄС та рішеннях Європейського Суду³.
- Розбіжності в тлумаченнях, неправильне застосування або проблеми з імплементацією *acquis* Співтовариства мають врегулюватися спільним органом, який має бути створений згідно з угодою.
- Країна-партнер зобов'язується створити **незалежний в оперативному відношенні орган, який матиме всі повноваження необхідні для забезпечення повного дотримання правил щодо надання державної допомоги** (після завершення визначеного в угоді перехідного періоду). Зокрема, цей орган матиме наступні повноваження⁴:
 - а) надавати **дозвіл** на застосування схем державної допомоги та на надання окремої допомоги у випадках, коли це відповідає принципам угоди,
 - б) **вимагати повернення** державної допомоги, якщо остання була надана незаконно.

³ В рамках європейських угод, впровадження правил щодо застосування положень стосовно конкуренції передбачено у рішеннях рад з приєднання, однак УСП посилається безпосередньо на "інструменти тлумачення, ухвалені інститутами Співтовариства".

⁴ Має місце певна еволюція в положеннях УСП стосовно повноважень, які мають бути надані національним органам з питань державної допомоги, у порівнянні з положеннями європейських угод. У той час як в рамках УСП йдеться про надання органом попереднього дозволу, європейські угоди передбачають призначення національної інституції або адміністрації у якості наглядового відомства з питань державної допомоги. Таке наглядове відомство а) відповідає за аналіз існуючих та майбутніх схем допомоги та індивідуальних випадків надання допомоги та надає висновки щодо її прийнятності, та б) має вчасно збирати всю необхідну інформацію від інших державних департаментів на центральному, регіональному та місцевому рівнях.

- Країна – партнер створює **реєстр** схем допомоги (у терміни, визначені в угоді).
- Для цілей оцінки відповідності або прийнятності державної допомоги, вся територія країни – партнера має вважатися регіоном із надзвичайно низьким рівнем життя або з високим рівнем безробіття⁵. Однак після завершення визначеного угодою перехідного періоду країна – партнер буде зобов'язана надати Європейській комісії статистичні дані⁶ для спільного визначення прийнятності регіональної допомоги та її максимального рівня. Має бути розроблена відповідна карта регіональної допомоги.
- Кожна сторона має подавати іншій стороні річний звіт про загальний обсяг та розподіл наданої допомоги.
- На прохання будь-якої із сторін має надаватися інформації про схеми надання допомоги або про окремі випадки надання державної допомоги
- Обмін інформацією відбувається з дотриманням правил щодо професійної та комерційної таємниці
- Положення ГАТТ 1994 року та Угоди СОТ про субсидії та компенсаційні заходи залишаються обов'язковими для виконання.

1.3.3. Слід відзначити розвиток положень УСП стосовно повноважень, які слід надати національному органу з питань державної допомоги, у порівнянні з положеннями європейських угод. Якщо в УСП йдеться про **попередній дозвіл**, який надається відповідним органом, то в європейських угодах йдеться про національний інститут або адміністрацію, яка призначається у якості **наглядового відомства**⁷ з питань надання державної допомоги.

Вимога отримання ex-ante (попереднього) дозволу, без якого державна допомога (навіть ухвалена Парламентом) не повинна надаватися, є значно суворішою, ніж система, яка зводиться до забезпечення прозорості державної допомоги. На справді більшість країн – нових членів ЄС запровадили систему ex-ante дозволів, за якою інколи уряд або міністр фінансів впливав на перегляд рішення відповідного технічного органу, який відповідає за оцінку відповідності державної допомоги.

1.3.4. Розгляд рішень, які були прийняті Радами з приєднання (“Association Councils”) для впровадження правил надання державної допомоги, також може допомогти можливі майбутні напрямки розвитку систему контролю за наданням державної допомоги в Україні у довгостроковій перспективі.

⁵ Критерій статті 92(3)(а) Угоди про ЄС.

⁶ Технічна допомога ЄС має допомогти запровадити методологію, яка використовувалася в ЄС для подушних показників на другому рівні NUTS (Номенклатура територіальних підрозділів для цілей статистики в ЄС).

⁷ Згідно з європейськими угодами, наглядове відомство має а) відповідати за аналіз існуючих та майбутніх схем допомоги та допомоги та індивідуальних випадків надання допомоги та надає висновки щодо її прийнятності, та б) має вчасно збирати всю необхідну інформацію від інших державних департаментів на центральному, регіональному та місцевому рівнях.

Наприклад, можна помітити, що рішення № 2/2001 Ради з приєднання ЄС - Болгарія від 23 травня 2001 року передбачає наступні моменти:

- Призначення кожною стороною відповідального наглядового відомства
- Настанови щодо підходу до конкретних випадків:
 - Наслідки та інформаційна процедура, яку необхідно застосовувати у разі внесення змін у законодавство ЄС з питань державної допомоги.
 - Критерії та порогові значення “de minimis” (мінімальної) допомоги, визначені в законодавстві ЄС, мають застосовуватися для визначення впливу державної допомоги на торгівлю між сторонами
- Процедура проведення консультацій та врегулювання проблем
 - Для попередження застосування заходів комерційного захисту, схеми надання допомоги або окремі випадки допомоги, обсяги якої перевищують визначену суму (3 мільйони EUR у 2001 році у випадку Болгарії) можуть бути подані на розгляд Раді з приєднання після вивчення підкомітетом з питань конкурентної політики та державної допомоги.
 - Якщо наглядове відомство вважає, що надання державної допомоги на території іншого відповідального органу зачіпає його важливі інтереси, воно може звернутися до іншого органу з проханням вжити компенсаційні заходи.

1.3.5. Інше припущення полягає в тому, що поки Україна не отримує статус країни - кандидата, вимоги стосовно рівня адаптації внутрішнього законодавства у сфері надання державної допомоги будуть дещо нижчими. Спочатку перші європейські угоди про стабілізацію та приєднання не вважалися інструментами для вступу до ЄС. Пізніше, зміни у геополітичній ситуації **перетворили** зазначені вище угоди про приєднання на основні інструменти для вступу до ЄС (разом із відповідними угодами про партнерство щодо вступу (КЦСЄ) або про європейське партнерство (країни ПСП). В результаті цього визначені європейською комісією вимоги щодо впровадження угод про приєднання враховували найвищий рівень апроксимації до законодавства ЄС. Метою цього було забезпечення **таких вимог**, які б дозволила країнам – кандидатам негайно, починаючи з дати вступу, переключитися **на систему, яка застосовувалася до країн – членів ЄС**.

2. Створення та обсяг національної правової бази контролю за наданням державної допомоги в контексті Угоди про вільну торгівлю з ЄС

2.1. Мета та сфера дії положень щодо контролю за наданням державної допомоги

Як було зазначено, метою внутрішнього законодавства, яке регулює контроль за наданням державної допомоги є реалізація міжнародних зобов'язань, взятих на себе країною, та, конкретніше, міжнародних зобов'язань, взятих згідно із вимогами європейських угод (для КЦСЄ) або УСП (для країн ПСП).

Були створені правила з метою регулювання умов надання дозволу на державну допомогу, для моніторингу реалізації державної допомоги та для повернення або відшкодування державної допомоги, яка була незаконно або використана не за призначенням.

Перший крок полягає у визначенні концепції державної допомоги та суб'єктів, що надають державну допомогу, до яких мають бути застосовані ці правила.

Щоб уникнути довгих та суперечливих дискусій у Парламенті, який повинен буде ухвалити закон про контроль за наданням державної допомоги, ми радимо розробити стисле визначення державної допомоги. Так, наприклад, закон Болгарії про державну допомогу від березня 2002 року містить наступне загальне визначення:

Стаття 1(3): “Державна допомога” є будь-якою допомогою, яка надається державою або за участі держави або муніципальних ресурсів, або від імені державних або муніципальних ресурсів, безпосередньо або опосередковано через інших осіб, у будь-якій формі, яка викривляє або загрожує викривити умови конкуренції наданням переваг певним підприємствам, продукції, торгівлі деякими видами товарів, або надання певних видів послуг.

Зазвичай, положення законодавства про державну допомогу застосовуються до підприємств, які уповноважені державою або регіональними/місцевими органами влади надавати послуги, які стосуються суспільних інтересів (в термінах Угоди про заснування ЄС це послуги, що становлять загальний економічний інтерес).

Одним з найважливіших моментів є відображення у сфері дії закону найширшого кола можливих надавачів державної допомоги.

З цією метою, безпосередньо перед вступом до ЄС, можливо під натиском з боку Європейської комісії, Румунія була змушена внести зміни до закону про державну допомогу⁸ з тим, щоб включити до кола надавачів державної допомоги “інші органи, які здійснюють адміністрування державних ресурсів або ресурсів місцевих громад” на додаток до державних та місцевих адміністративних органів, які вже були згадані в цьому законі.

Державна допомога для сільського та рибного господарства завжди виключена із сфери дії загальних положень стосовно контролю за наданням державної допомоги.

В інших країнах такі винятки також передбачені для оборонної галузі (Болгарія) або загальних заходів (Литва). Ми не вважаємо це за необхідне, тому що такі додаткові винятки є результатом правильного застосування положень Угоди про заснування ЄС.

⁸ Постанова Уряду № 94/2004.

2.2. Місце положень, які регулюють питання контролю за державною допомогою в рамках національного правопорядку

Наступний крок передбачає визначення доречнішого місця в рамках національної правової системи для розміщення правил щодо контролю за наданням державної допомоги. Нові члени ЄС та країни ПСП застосовували різноманітні рішення, однак переважна більшість цих країн обрала шлях прийняття окремого конкретного закону про контроль за державною допомогою.

Окремий закон про державну допомогу

- Чеська Республіка: Закон № 59/2000 про державну допомогу
- Словацька Республіка: закон про державну допомогу від серпня 1999 р.
- Польща: базовий закон про державну допомогу від червня 2000 р.
- Болгарія: спочатку той самий закон регулював питання антимонопольної політики та державної допомоги, однак законом про державну допомогу від 7 березня 2002 р. було скасовано Статтю 20 закону про конкуренцію. Крім того, слід згадати указ № 6/2002 від 25 липня 2002 р., (у останній редакції 2004 року) і який присвячений винятково питанням моніторингу діяльності міністра фінансів у сфері державної допомоги
- Литва: Закон про моніторинг державної допомоги для підприємств від 18 травня 2000 року.
- Румунія: Закон про державну допомогу № 143/1999, який був доопрацьований згідно із законом 603/2003 та постановою уряду № 94/2004 про врегулювання деяких фінансових питань.
- Латвія: Закон про контроль за наданням допомоги для цілей комерційної діяльності від 19 грудня 2002 року (із змінами від 1 квітня 2004 р.)
- Хорватія: закон про державну допомогу від 17 листопада 2005 року.

Включення положень про контроль державної допомоги у відповідний розділ закону про захист конкуренції

Естонія: Закон про конкуренцію від 5 червня 2001 року (із змінами та доповненнями до березня 2003 року), в якому є розділ, присвячений державній допомозі (розділ 6).

Інші

Угорщина: закон XXXVIII 1992 р. про державні фінанси

3. Створення відомства/органу державної допомоги в рамках існуючої інституційної системи

Через практичні та логічні причини нові члени та країни ПСП мали можливість вибору між двома варіантами: призначити міністерство (міністра) фінансів органом,

уповноваженим здійснювати державні повноваження в сфері надання державної допомоги, або ж розширити сферу повноважень відомства, яке займається питаннями конкуренції та антимонопольної політики.

До приєднання до ЄС, загальна панорама виглядала наступним чином:

Міністерство фінансів у якості органу/відомства з питань надання державної допомоги

- Латвія: за контроль за наданням державної допомоги відповідає державна комісія з нагляду за наданням допомоги ("SASC"). Функції секретаріату SASC виконує департамент контролю за державною допомогою при Міністерстві фінансів.
- Угорщина: Міністерство (міністр) фінансів відповідає за контроль за державною допомогою через бюро моніторингу державної допомоги ("SAMO") за підтримки міжвідомчого дорадчого комітету.
- Естонія: національне наглядове відомство в сфері державної допомоги – це управління з питань конкуренції та державної допомоги при Міністерстві фінансів.

Контроль за наданням державної допомоги як нова функція відомства, яке займається питаннями конкуренції та антимонопольної політики

- Польща: після введення в дію закону про державну допомогу від червня 2000 р., функція контролю за наданням державної допомоги була передана до управління з питань конкуренції та захисту споживачів.
- Республіка Чехія: після набуття чинності законом від 2000 року про державну допомогу, функція Міністерства фінансів щодо оцінки та моніторингу державної допомоги була передана до управління захисту вільної конкуренції.
- Литва та Румунія: орган з питань державної допомоги – це Рада з питань конкуренції.
- Хорватія: орган з питань державної допомоги – це відомство з питань конкуренції.

Деякі нові члени ЄС дійшли висновку, що незалежність органу з питань державної допомоги можна буде реалізувати у відомстві з питань конкуренції, ніж у міністерстві фінансів. Разом з тим, у Словаччині пропозиція уряду злити управління з питань державної допомоги з антимонопольним управлінням була відхилена Парламентом Словаччини у червні 2002 року. Більш того, з огляду на головний критерій ефективності контролю за наданням державної допомоги, Європейська Комісія у 2001 році звітувала: *"Бюро моніторингу державної допомоги в Угорщині не приймає рішення, які мають статус зобов'язуючих, однак його оцінки на практиці*

поважають. Оскаржені оцінки подаються на розгляд Уряду для врегулювання. Офіс має добру репутацію щодо забезпечення дотримання відповідних вимог з точки зору якості, однак вона є незадовільною з точки зору обсягу”.

Також варто згадати подвійну систему, що була задіяна у Болгарії, основні особливості якої можна узагальнити наступним чином:

- Департамент з питань державної допомоги, створений у складі Міністерства фінансів, відповідає за загальну координацію контролю за наданням державної допомоги. Зокрема, Департамент складає зведений річний звіт, веде центральний реєстр державної допомоги, співпрацює з Європейською комісією в процесі розробки регіональної карти державної допомоги та подає нотифікації про субсидій до Секретаріату СОР.
- Впровадження та примусове забезпечення дотримання правил державної допомоги є функцією комісії з питань захисту конкуренції (“СРС”).
- Взаємини між Міністерством фінансів та СРС регулюються між-інституційним меморандумом про взаємне розуміння, підписаним у вересні 1999 року.

4. Сфери компетенції відомства з питань державної допомоги та обов’язки надавачів державної допомоги

4.1. Огляд завдань, що стоять перед відомством з питань державної допомоги

Зразки положень, які містять перелік обов’язків та сфер відповідальності національних органів, які відповідають за контроль за державною допомогою, наведені у Додатку II до цього концептуального документу.

Головні обов’язки цих національних органів є пов’язаними із наступними напрямками діяльності:

- Отримання повідомлень (нотифікацій) з метою дозволу на схеми надання державної допомоги або індивідуальної оцінки відповідності проекту надання державної допомоги після збирання відповідних даних
- Моніторинг правильності застосування правил, за офіційними обов’язками (ex-officio) або за окремими скаргами
- Повернення чи відшкодування державної допомоги, яка була отримана незаконно або використана не за призначенням
- Ведення постійного реєстру існуючої допомоги
- Подання річного звіту

В моделі, яка застосовується в Хорватії (стаття 6 Закону про державну допомогу від 17 листопада 2005 року) і яка наведена у Додатку II, що згадувався вище, можна помітити, що орган з питань надання державної допомоги також має співпрацювати і з іншими державними органами, а саме:

- з органами, які відповідають за державну допомогу в галузі сільського господарства та риболовства, в процесі складання річних звітів про державну допомогу;
- в процесі складання бюджету – з органами, які відповідають за підготовку державного бюджету та бюджетів регіональних органів влади, а також органів місцевого саморегулювання, згідно із окремим законом;
- з органами фінансового нагляду, які відповідають за фінансові операції, пов'язані із наданням державної допомоги в Хорватії.

4.2. Принципи ex-ante контролю за новими видами допомоги, або внесення змін до існуючої допомоги

Для надання будь-якої державної допомоги, для якої не передбачено звільнення від обов'язку нотифікації, завжди спочатку необхідно отримати письмовий дозвіл органу з питань державної допомоги. Закон про державну допомогу в Хорватії визначає, що цей принцип має пріоритет над положеннями закону про бюджет та закону про загальні адміністративні процедури.

В Хорватії звільнення від обов'язку подавати нотифікацію не передбачено.

Зазвичай нові члени ЄС звільняються від обов'язку нотифікації державної допомоги у тих випадках, коли:

- діє “мінімальне” (“de minimis”) правило, або
- відповідна державна допомога визнана “сумісною” в Угоді про заснування ЄС та відображена як така у національному законодавстві про державну допомогу.

В Болгарії та Румунії звільнення від обов'язку подавати нотифікації поширюється на випадки, де може діяти “блочне” звільнення. Така практика більше відповідає заходам з спрощення, які рекомендує Європейська Комісія та які впроваджені між країнами – членами та Європейською Комісією.

4.3. Винятки, враховані для цілей оцінки державної допомоги

Національне законодавство з питань державної допомоги до вступу до ЄС значною мірою віддзеркалюють винятки, які були визначені в Угоді про заснування ЄС⁹ або “блочні винятки”, які дозволені вторинним законодавством ЄС.

⁹ Стаття 87 Угоди ЄС

Блочні звільнення у національному законодавстві мають бути предметом затвердження нормативних актів органом з питань державної допомоги або Урядом¹⁰, однак правило “de minimis” завжди деталізується в основному законі про державну допомогу (із тим самим порогом, що діє в ЄС).

Слід зазначити, що відповідне вторинне законодавство в Румунії може бути оскаржено в апеляційному суді (адміністративна процедура) та що протягом 2004 року Рада з питань конкуренції Румунії ухвалила 18 регламентів та 3 настанови.

З метою обмеження розробки проекту блочних виключень та настанов, які треба було б скасувати на момент вступу до ЄС, Хорватія застосувала інший підхід. Постанова Уряду Румунії від 28 квітня 2006 року “Про державну допомогу, ключові елементи оцінки прийнятності державної допомоги” зазначає наступне:

1. Якщо інше не передбачене цією Угодою, будь-яка допомога, надана державою членом ЄС або через державні ресурси у будь-якій формі, яка викривляє або загрожує викривити торгівлю між країнами – членами через надання переваг деяким підприємствам або виробництву деяких товарів, в тій мірі в якій це впливає на торгівлю між країнами - членами, буде визнана несумісною із спільним ринком.

2. Наступне буде вважатися сумісним із спільним ринком:

(a) допомога соціального характеру, надана індивідуальним споживачам, за умови, що така допомога надається без дискримінації за ознакою походження відповідних товарів;

(b) допомога для ліквідації наслідків стихійного лиха або інших виняткових обставин;

(c) допомога, яка надається для економіки деяких регіонів ФРН, які зазнали наслідків від розколу Німеччини, якщо така допомога необхідна для компенсації економічних перешкод, що виникли через такий розподіл.

3. Наступне може вважатися сумісним із спільним ринком:

(a) допомога з метою сприяння економічному розвитку в регіонах, де рівень життя є надзвичайно низьким, або де існує високий рівень безробіття;

(b) допомога з метою сприяння реалізації важливого проекту, який становить спільний європейський інтерес, або з метою компенсації серйозного дисбалансу в економіці країни – члена ЄС;

(c) допомога з метою сприяння розвитку деяких видів економічної діяльності або деяких економічних регіонів, де така допомога не матиме негативних наслідків для умов ведення торгівлі;

(d) допомога з метою сприяння збереженню культурної спадщини, якщо така допомога не впливає негативно на умови торгівлі та конкуренції у Співтоваристві;

(e) інші категорії допомоги, які можуть бути визначені рішенням ради, ухваленим кваліфікованою більшістю за поданням комісії.

¹⁰ Разом з тим, Литва застосувала інший підхід. В законі про моніторинг державної допомоги підприємствам нема загального визначення категорій допомоги, які “можуть вважатися сумісними”, однак є опис конкретних схем (сприяння експорту; державна допомога малим та середнім підприємствам; державна допомога для цілей захисту довкілля, енергозбереження та виробництва енергії з відновлюваних джерел; державна допомога з метою сприяння зайнятості; державна допомога для санації та реструктуризації підприємств; державна допомога на цілі дослідницької діяльності, придбання патентів та технологій; державна допомога для цілей регіонального розвитку). Разом з тим цей закон надає раді з питань конкуренції розробляти також й інші правила щодо блочних вилучень або пільг.

- Оцінка відповідності державної допомоги повинна здійснюватися на основі правил, які витікають з Угоди про стабілізацію та приєднання.
- За поданням міністра фінансів, Уряд Республіки Хорватії приймає рішення про публікацію переліку відповідних правил в офіційному урядовому виданні.
- Рішення про публікацію правил, зазначених в Статті 3, передбачає переклад хорватською мовою правил, що є чинними в ЄС, та відповідних способів реалізації цих правил. З цією метою міністр фінансів має призначити спеціальну комісію, яка складатиметься з п'яти членів.

4.4. Подання заявки на отримання дозволу надати державну допомогу

Процедурні правила стосовно опрацювання заявок на дозвіл не завжди формулюються однаково детально, однак зазвичай ці процедури передбачають наступні операції:

- Звітування (“нотифікація”) про проект стосовно державної допомоги (відповідного нормативного акту або угоди) за формою (у форматі), який затверджується органом з питань державної допомоги.
- Письмові запити органу з питань про державну допомогу з метою поповнення інформації про державну допомогу у визначені строки.
- Подання даних та документів надавачем державної допомоги може супроводжуватися новим запитом органу з питань державної допомоги спрямованого на усунення недоліків.
- рішення органу з питань державної допомоги.

Деякі положення, які входять до складу національної законодавчої бази, варто підкреслити:

В Румунії нотифікація/звітування державної допомоги є спільним обов'язком ініціатора відповідного нормативного акту та надавача допомоги.

В Хорватії:

- Запропоновані проекти нормативних актів, які містять складові державної допомоги, є предметом попереднього зобов'язуючого висновку відомства з питань конкуренції. Цей висновок подається на розгляд Уряду та Парламенту. Без позитивного висновку, проект повертається до сторони, що ініціювала його, для доопрацювання.
- Якщо інформаційні запити не задовольняються вчасно, то це вважається ознакою того, що заявка на дозвіл на надання державної допомоги була відкликана.
- Якщо орган з питань державної допомоги протягом 90 днів не надає відповіді на заявку, то це вважається наданням дозволу.

4.5. Моніторинг імплементації

За власною ініціативою або на підставі скарги, орган з питань державної допомоги може проводити розслідування з метою виявлення випадків незаконного (несанкціонованого) надання державної допомоги, або використання державної допомоги не за призначенням (коли допомога не відповідає відповідним вимогам). Важливим моментом тут є питання визначення кола сторін, яким дозволяється подавати скаргу або пропонувати висновки протягом оцінювання державної допомоги. Оскільки Європейська комісія вважає, що будь-яка юридична або фізична особа може сприяти забезпеченню дотримання правил, країнам - новим членам ЄС було рекомендовано сприяти реалізації прав зацікавлених сторін повідомляти органу з питань державної допомоги про випадки зловживань.

4.6. Існуюча допомога

Законодавство про державну допомогу передбачає певну процедуру, яка застосовується для цілей оцінки державної допомоги, перш ніж закон набуде чинності.

Основне положення передбачає обов'язок всіх надавачів державної допомоги звітувати про існуючу допомогу, оцінку органу з питань державної допомоги щодо сумісності права надавача подати власні спостереження, наслідки невиконання рішення органу з питань надання державної допомоги, в тому числі право на відшкодування державної допомоги.

На початковому етапі Європейської інтеграції законодавство про державну допомогу може також передбачати обов'язок органу з питань державної допомоги скласти в установлені строки перелік існуючих заходів/проектів з надання державної допомоги, оцінювати їх відповідність та відповідно звітувати перед Урядом Хорватії.

На подальших етапах процесу приєднання до ЄС, положення законодавства про державну допомогу можуть передбачати вимоги щодо розробки карти регіональної допомоги (Литва).

Нещодавно виникла тенденція, яка передбачає розробку положень про реалізацію реєстру державної допомоги (Хорватія) на основі національної комп'ютеризованої мережі (Болгарія).

4.7 Інші заходи з моніторингу

Орган з питань державної допомоги інколи отримує повноваження здійснювати нагляд за прозорістю фінансових відносин між органами, які надають державну допомогу, та її отримувачами.

В Болгарії отримувачі державної допомоги (оборот яких перевищує певний пороговий рівень) повинні скласти спеціальний фінансовий звіт, який додається до їх річних рахунків для підтвердження того, як була використана державна допомога. Це не стосується послуг, пов'язаних із загальними економічними інтересами, тому що передбачається, що отримана державна допомога надавалася за умов достатньої прозорості.

Подібні зобов'язання передбачені також і в Румунії. Державні підприємства зобов'язані вести відповідну документацію (“записи”) стосовно фінансових стосунків з державними органами. Підприємства, які діють у виробничому секторі, підприємства, які мають спеціальні або ексклюзивні права або надають послуги, які становлять загальний економічний інтерес – всі вони зобов'язані утримувати відповідну документацію/записи та підтверджувати фінансовими звітами правильне використання державної допомоги.

4.8. Відшкодування/повернення незаконно отриманої та використаної не за призначенням державної допомоги

Європейська Комісія приділяє особливу увагу питанню відшкодування незаконної державної допомоги в державах-членах ЄС. Ось чому механізми, які запроваджуються країнами-партнерами з метою повернення сум державної допомоги, які не відповідають вимогам Угод про приєднання, ретельно вивчаються Європейською комісією.

Законодавство про державну допомогу містить в собі більш-менш деталізовані положення, спрямовані на організацію відшкодування державної допомоги. Завжди визначаються граничні терміни, після яких відшкодування допомоги вже не дозволяється. Законодавство про державну допомогу також передбачає процедуру нотифікації (сповіщення) про розпорядження щодо повернення допомоги, та обчислення суми відшкодування або збільшення суми відшкодування за рахунок нарахованих відсотків.

У більшості випадків, наказ про допомогу видається органом з питань державної допомоги. В Румунії, відшкодування незаконної або використаної не за призначенням державної допомоги здійснюється на основі позову Ради з питань конкуренції до суду

проти надавача допомоги або проти отримувача відповідної державної допомоги¹¹. В Естонії судові заходи відшкодування можуть бути застосовані тільки проти отримувача незаконної або використаної не за призначенням державної допомоги.

4.9. Апеляція проти рішення органу з питань державної допомоги

Законодавство про державну допомогу в деяких країнах посиляється лише на застосування загальних адміністративних апеляційних процедур проти відповідних рішень (Хорватія). В інших країнах для цього призначається відповідний існуючий суд високого рівня: верховний адміністративний суд (Болгарія), апеляційний суд м. Бухарест з адміністративних питань (Румунія), та вищий адміністративний трибунал (Литва).

Естонія створила власну оригінальну систему. Апеляція проти рішення міністра фінансів подається до комітету з питань державної допомоги, завданням якого є подання пропозицій Уряду для прийняття рішення. Деякі політичні питання можуть мати вплив на остаточне рішення.

Позови з метою отримання компенсацій за шкоду, спричинену незаконною державною допомогою, можуть подаватися підприємствами згідно із загальними правилами, які застосовуються у конкретному випадку (Литва), або подаватися до адміністративного апеляційного суду, який уповноважений надати наказ про відшкодування державної допомоги (Румунія).

4.10. Прозорість рішень та висновки органу з питань державної допомоги

Прозорість забезпечується шляхом публікації в офіційному урядовому виданні (у загальному випадку), або будь-якими засобами інформування (Румунія). Крім того, остаточна оцінка конкретного випадку державної допомоги доводиться до відома Ради міністрів та/або Парламенту (у випадках, коли допомога була надана Урядом (Болгарія)).

Такі публікації можуть охоплювати широке коло актів органу з питань державної допомоги: попередні зобов'язуючі висновки, попередній дозвіл, оцінка законодавчих ініціатив з питань державної допомоги, повідомлень (“нотифікацій”) від надавачів державної допомоги, позитивні або негативні рішення, відшкодування та постфактум дозвіл на надання державної допомоги, інші рішення спрямовані на усунення недоліків

¹¹ Рада з питань конкуренції може подати позов до апеляційного суду, юрисдикція якого охоплює територію, де надавач державної допомоги або її отримувач має свій головний офіс, може анулювати адміністративний акт, за яким надається допомога та, таким чином, призначити відшкодування, повернення або призупинення виплати будь-якої незаконної допомоги. Рішення голови суду може бути оскаржено у вищому касаційному суді.

(Хорватія). Або ж вони можуть обмежуватися лише основними актами органу з питань державної допомоги: позитивними або негативними рішеннями міністерства фінансів або рішеннями щодо призупинення допоміжних процедур, відшкодування державної допомоги (Естонія). Інколи такий закон визначає, що вимога обов'язкової публікації стосується судових рішень, які стосуються висновків або рішень органу з питань державної допомоги (Хорватія).

4.11. Річний звіт

Одним з ключових моментів, особливо з точки зору Європейської Комісії, є складання річного звіту про державну допомогу, що була надана за попередній рік.

Форма річного звіту затверджується органом з питань державної допомоги та зазвичай відображає вимоги, які діють в країнах ЄС.

Річний звіт складається на основі інформації поданої надавачами державної допомоги. В Хорватії річні звіти також містять інформацію від надавачів державної допомоги в сфері сільського та рибного господарства, до яких не застосовуються загальні вимоги законодавства про державну допомогу.

Цей звіт має враховувати всю надану державну допомогу, в тому числі державну допомогу, яка не підлягає вимогам нотифікації (наприклад, державну допомогу, яка була надана через застосування правил “de minimis”). Звіт подається до Уряду для затвердження, а в деяких випадках – до Парламенту.

За умов дворівневої системи державної допомоги, яка існує в Болгарії, складають два звіти. Міністр фінансів подає консолідований річний звіт про державну допомогу Уряду, Парламенту, комісії з питань захисту конкуренції та до Європейської комісії. Комісія з питань захисту конкуренції подає річний звіт Парламенту.

4.12. Співпраця з Європейською Комісією

Зазвичай законодавча база нових членів до вступу до ЄС не містила конкретних правил стосовно співпраці між органом з питань державної допомоги з Європейською Комісією¹². Відповідні процедури вже були визначені в Європейських угодах та рішеннях рад з питань приєднання.

¹² Разом з тим, законодавство Болгарії передбачає заходи за умови співпраці з Європейською Комісією стосовно розробки регіональної карти державної допомоги або якщо країна може започаткувати діалог з ЄС стосовно допомоги, що надається в Болгарії та інших країнах - членах.

8. Контроль за наданням державної допомоги після вступу до ЄС

Країни, які вже деяких час були членами ЄС (“старі члени ЄС”), мають спеціальні контактні пункти (центри) для співпраці із Європейською Комісією в сфері питань державної допомоги (дуже часто у якості такого контактного центру виступає Міністерство фінансів), однак складається враження що жодна з цих держав не призначила орган з питань надання державної допомоги¹³. Більш того, за винятком Данії, жодний старий член ЄС не вважав за необхідне прийняти базовий закон про державну допомогу.

Це питання непокоїть Європейську Комісію. Європейська Комісія, у своєму плані дій в сфері державної допомоги на 2005–2009 роки, закликає старих членів ЄС брати приклад з незалежних наглядових відомств, що створюються новими членами ЄС¹⁴.

Після вступу до ЄС, нові члени ЄС утримують органи з питань державної допомоги, однак через те, що основні обов’язки перейшли до Європейської Комісії згідно із законодавством ЄС, роль національних органів з питань державної допомоги була значною мірою скорочена на національному рівні, та розширена на рівні ЄС (при чому у законодавчу базу були внесені відповідні зміни).

Більша частина вторинного законодавства про державну допомогу, особливо та, що стосується блочних пілг, була скасована¹⁵. При цьому залишилося наступне:

¹³ Орган з питань державної допомоги при Департаменті підприємництва, торгівлі та працевлаштування не здійснює нагляд за наданням державної допомоги, однак він публікує відповідні настанови

¹⁴ План дій в сфері державної допомоги - Менша за обсягом та краще націлена державна допомога: дороговказ для реформи державної допомоги на 2005–2009 рр., COM (2005) 107, від 7 червня 2005 р., пункт 51:
В контексті розширення, заходи з моніторингу державної допомоги вживалися незалежними в оперативному відношенні органами в країнах, що нещодавно приєдналися до ЄС. Це був корисний досвід, який слід прийняти до уваги під час розгляду питань подальшої співпраці між комісією та усіма членами ЄС. В цьому контексті комісія вивчить можливість того, щоб незалежні відомства країн – членів ЄС відігравали певну роль щодо сприяння виконанню завдань комісії в сфері забезпечення контролю над наданням державної допомоги (виявлення та повернення незаконної допомоги, виконання рішень про повернення такої допомоги).

¹⁵ Наприклад, в Румунії після вступу залишаються чинними такі нормативні акти:

- Положення про скасування деяких регламентів та настанов, ухвалених Радою з питань конкуренції у сфері державної допомоги, опубліковане в офіційному виданні №1057 від 30 грудня 2006 року
- Положення про процедури моніторингу державної допомоги
- Декрет Уряду №946 від 19 липня 2006 року про максимальний рівень регіональної державної допомоги для початкових інвестицій, опубліковане в офіційному виданні 663 від 2 серпня 2006 року
- Положення від 24 лютого 2006 року із змінами до Положення про прозорість фінансових відносин між державними органами та державними підприємствами, а також про фінансову прозорість в межах деяких підприємств

- Органи з питань державної допомоги перетворюються на дорадчі органи для надавачів державної допомоги та на контактні пункти (центри) для зв'язків з Європейською Комісією шляхом постійного представництва країни в ЄС.
- Інформація про відповідність конкретних видів державної допомоги циркулює між органом з питань державної допомоги та надавачами державної допомоги, однак орган з питань державної допомоги більше не має повноважень відхилити нотифікацію про державну допомогу до Європейської Комісії, якщо надавач державної допомоги (або уряд) приймає остаточне рішення так зробити¹⁶.
- Якщо це доцільно, то формат річного звіту та граничний термін для подання річного звіту приводиться у відповідність із вимогами законодавства ЄС.
- Створення карти регіональної допомоги та її регулярне поновлення, а також ведення Центрального реєстру нотифікацій державної допомоги – це центральні питання, для яких розроблені нові вимоги з метою вчасного отримання інформації.
- Передбачені нові положення, які спрямовані на сприяння проведенню заходів виїзного моніторингу Європейською Комісією.

-
- Положення про прозорість фінансових відносин між державними органами та державними підприємствами, а також про фінансову прозорість в межах деяких підприємств

¹⁶ Однак слід зауважити, що деякі повноваження все ж були залишені за органом з питань державної допомоги Словенії. Стаття 7 (блочні вилучення та мінімальне правило (*de minimis*) Закону про моніторинг державної допомоги (ZSDrP) від 2004 року:

*Незалежно від норми попередньої статті, міністерство буде розглядати питання блочних вилучень та допомоги в рамках *de minimis* правила, та надаватиме свої висновки стосовно відповідності правилам, що діють в сфері надання державної допомоги. Висновок щодо відповідності блочних вилучень надається протягом 45 днів після отримання допомоги, а висновок стосовно відповідності допомоги за правилом *de minimis* має бути наданий протягом 15 днів.*

У випадку порушень міністерство дає доручення керівнику державної допомоги з вимогою виправити ситуацію, визначив граничний термін для виконання цього доручення. Якщо цей керівник не зможе вчасно внести корективи, міністерство повідомить про це відповідне міністерство або голову відповідного департаменту такого міністерства. До надання позитивного висновку міністерством надання державної допомоги буде призупинене та заборонене. Міністерство має інформувати Європейську Комісію про надання державної допомоги для блочних вилучень.

Додаток I

Визначення державної допомоги

Естонія

Закон про конкуренцію від 5 липня 2001 року

§ 30. Загальні положення

(1) державна допомога – це перевага, яка надається безпосередньо або опосередковано, у будь-якій формі, державою або місцевими органами влади (надалі – надавачами державної допомоги) або з їх ресурсів, які надають перевагу деяким підприємствам або видам продукції, або продажу деяких товарів, або яке викривляє або загрожує викривити конкуренцію, негативно впливаючи на торгівлю між Естонією та країнами – членами Європейського Союзу, або між Естонією та іншими державами, з якими Естонія уклала міжнародні угоди, які містять положення стосовно надання державної допомоги, фінансову допомогу, відстрочка сплати податкової заборгованості, списання боргів, надання позик за преференційними умовами (по відношенню до звичайних умов, за якими позики надаються іншим підприємствам), та інші форми допомоги, які можуть вважатися державною допомогою.

(2) Надавачами державної допомоги можуть вважатися:

- 1) фундації, які безпосередньо або опосередковано ресурси держави або місцевих органів влади;
- 2) неприбуткові асоціації, які безпосередньо або опосередковано використовують ресурси держави або місцевих органів влади;
- 3) юридичні особи, які безпосередньо або опосередковано використовують ресурси держави або місцевих органів влади;
- 4) компанії, в яких держава, місцеві органи влади або будь-яка інша юридична особа володіє більш ніж половиною уставного капіталу або акцій;
- 5) компанії, які належать до тієї ж самої групи, до якої належить компанія, зазначена в пункті (4) цього розділу.

Хорватія

Закон про державну допомогу від 17 листопада 2005 р.

Стаття 3 (1): В межах дії цього закону, державна допомога означає будь-які фактичні та потенційні видатки або знижені надходження до державного бюджету, надані у будь-якій формі надавачем допомоги, які викривляють або загрожують викривити конкуренцію через надання переваг деяким отримувачам допомоги, в тій мірі, в якій це

може вплинути на міжнародні зобов'язання, взяті на себе Республікою Хорватія, які визначені у Статті 1.

Додаток II

Огляд заходів, вжитих національними органами з питань державної допомоги

Хорватія

Закон про державну допомогу від 17 листопада 2005 р.

Стаття 6

(1) Орган має здійснювати наступні види діяльності:

- a) оцінювати та розглядати пропозиції щодо надання державної допомоги та схеми допомоги в рамках річних та довгострокових планів ухвалення державної допомоги;
- b) здійснювати моніторинг впровадження та наслідків надання державної допомоги та видавати накази про відшкодування або повернення незаконно наданої державної допомоги, або допомоги, яка була використана з порушенням встановлених правил;
- c) збирати, обробляти та зберігати дані про державну допомогу;
- d) збирати інформацію про використання та наслідки надання державної допомоги;
- e) вести реєстр державної допомоги;
- f) співпрацювати з органами, які відповідають за державну допомогу в сфері сільського та рибного господарства в процесі складання річних звітів про державну допомогу;
- g) співпрацювати в процесі складання бюджету з органами, які відповідають за підготовку державного бюджету та бюджетів регіональних та місцевих органів самоврядування, згідно з відповідним спеціальним законом;
- h) подавати річний звіт про державну допомогу до Парламенту Хорватії;
- i) співпрацювати з міжнародними органами, у відповідності до міжнародних зобов'язань, взятих на себе Республікою Хорватія;
- j) приймати участь у підготовці проектів законів та інших нормативних актів стосовно державної допомоги, а також сприяти вдосконаленням в системі державної допомоги;
- k) здійснювати інші види діяльності, пов'язані із впровадженням цього закону.

(2) В процесі здійснення видів діяльності, зазначених в пункті (1), цей орган буде наділений державними повноваженнями та буде співпрацювати з органами фінансового нагляду, які відповідають за фінансові операції, пов'язані з державною допомогою в Хорватії.

Литва

Закон про моніторинг державної допомоги підприємствам від 18 травня 2000 р.

Стаття 19. Повноваження ради з питань конкуренції

1. Рада з питань конкуренції:

- 1) після отримання нотифікації/повідомлення про державної допомогу, може діяти або за власної ініціативи, або з на основі скарги, поданої іншими сторонами;
 - 2) має право отримувати від надавачів та отримувачів державної допомоги всю інформацію, яка для оцінки державної допомоги,
 - 3) визначатиме вид та характер державної допомоги (нова допомога, існуюча допомога або допомога, яка не була нотифікована) на основі інформації, отриманої згідно з цим законом;
 - 4) з метою визначення економічної ситуації в різних регіонах, вона може розробляти карту соціально-економічних умов в країні на основі даних Департаменту статистики Уряду Литовської Республіки. Ця карта буде розроблена з врахуванням подушного ВВП, та на основі інших обраних критеріїв, які відображають соціальні та економічні умови регіонів. У відповідності до цієї карти, рада з питань конкуренції, за погодженням з Урядом Республіки Литва, або органу, уповноваженому Урядом, визначатиме максимальну інтенсивність державної допомоги для кожного регіону. Ця карта має поновлюватися кожні три роки;
 - 5) може вимагати, щоб згідно з параграфом 1 Статті 18 цього закону, надавачі державної допомоги не надавали таку допомогу навіть тимчасово до того, як рада з питань конкуренції прийме рішення про надання такої допомоги;
 - 6) має право вимагати, щоб надавач державної допомоги, з врахуванням умов, зазначених у рішенні ради з питань конкуренції, змінив власне рішення надати державну допомогу або скасував рішення, яке було прийняте згідно із підпунктами 2 та 3 пункту 1 Статті 18 цього Закону;
 - 7) може вимагати призупинення надання державної допомоги та вимагати відшкодування державної допомоги, якщо така державна допомога надається з порушенням пункту 7 Статті 14 цього закону або рішення ради з питань конкуренції, яке було прийняте у відповідності з підпунктами 2 та 3, пунктом 1 Статті 18 цього закону, або якщо надавач державної допомоги не виконує розпорядження ради з питань конкуренції тимчасово призупинити надання державної допомоги;
 - 8) може подавати апеляції до вищого адміністративного трибуналу проти дій надавача державної допомоги, який не виконує рішення ради з питань конкуренції призупинити або відшкодувати державну допомогу.
2. Рішення ради з питань конкуренції, зазначене в пункті 1 Статті 18 цього Закону, набуває чинності наступного дня після публікації його оперативної частини в офіційному державному виданні “Valstybės žinios”.